

Predikan söndagen den 30 mars, Abrahamsbergskyrkan, Bromma

Den text som jag strax ska läsa är minst sagt besvärlig. Den ingår i ett kapitel, Johannes 6, som börjar med att Jesus ordnar med mat åt 5000 personer, trots att det bara fanns fem bröd och två fiskar till att börja med. Sedan kommer folket efter honom till nästa ställe och det utbryter en diskussion om de verkligen vill höra sanningen, eller bara är allmänt imponerade av att han har ordnat fram bröd och fisk åt alla. Han talar om bröd från himlen, som är något annat och mycket värdefullare än det bröd som människor har bakat, eller till och med ett strå vassare än det som Gud gav åt folket som vandrade i öknen (2 Moseboken). Så resonemanget är redan i gång om hur viktigt det är med bröd – och varför. Och så kommer vår text; Johannesevangeliet 6: 48-59.

48Jag är livets bröd. 49Era fäder åt mannat i öknen och de dog. 50Men brödet som kommer ner från himlen är sådant att den som äter av det inte skall dö. 51Jag är det levande brödet, som har kommit ner från himlen. Den som äter av det brödet skall leva i evighet. Brödet jag skall ge är mitt kött, jag ger det för att världen skall leva.”

52Judarna började då tvista med varandra om hur han kunde ge dem sitt kött att äta. 53Jesus svarade: ”Sannerligen, jag säger er: om ni inte äter Människosönens kött och dricker hans blod äger ni inte livet. 54Den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen. 55Ty mitt kött är verklig föda, och mitt blod är verklig dryck. 56Den som äter mitt kött och dricker mitt blod förblir i mig och jag i honom. 57Liksom den levande Fadern har sänt mig och jag lever genom Fadern, skall också den som äter mig leva genom mig. 58Detta är brödet som har kommit ner från himlen, ett annat bröd än det som fäderna åt. De dog, men den som äter detta bröd skall leva i evighet.” 59Detta sade han när han undervisade i synagogan i Kafarnaum.

Ni har redan hört att det låter konstigt. Dricka blod och äta hans eget kött: det är ju mycket obehagligt. Det berättas i fortsättningen av kapitlet att lärjungarna som var med blev väldigt störda och irriterade. ”Det är outhärdligt det han säger. Vem står ut att tala med honom!” Några av dem tänkte hoppa av hela projektet och lämna honom. Men Jesus fortsätter att förklara och det verkar mot slutet av kapitlet som om de förstod, eller i alla fall började ana vad han var ute efter.

Och hur ska vi förstå det här, då? Ja det finns en sak som vi känner till men lärjungarna inte hade varit med om. Ännu. Jag tänker på nattvarden: den särskilda gudstjänst där just Jesus blod och hans kropp står i centrum. Och den går tillbaka på en dramatisk kväll då Jesus åt med sina lärjungar strax innan han blev dödad. I den långa tradition som skapats av människor som trott på Jesus och format kyrkor som hem för sin tro har nattvard funnits med under hela tiden och i alla olika kyrkor. Här i vår kyrka brukar vi säga att vi tar emot bröd och vin "till åminnelse" av honom. Men OK, det förklarar inte så mycket heller. Ni som är konfirmander får tillfälle att höra och diskutera om detta under era lärares ledning på Koviken i sommar. Vi äldre, som varit med ett tag, har nog var och en skaffat oss en egen uppfattning om nattvarden (som vi senast firade här för två veckor sedan) och vad den betyder. Då upprepar man ju de här orden: detta är min kropp, utgiven för dig, detta är mitt blod, utgjutet för dig.

Jag är inte säker på att vi blev så mycket klokare av att tänka på nattvarden i de kristna kyrkorna, men det ger i alla fall lite sammanhang åt den besynnerliga text som vi fått från Johannesevangeliet.

Innan jag går vidare vill jag kort återberätta en novell som jag läste för många år sedan. Den handlade om en präst, en katolsk präst, i en liten by någonstans i Italien. Han firade mässa i sin lilla kyrka flera gånger i veckan och de allra flesta av byborna gick regelbundet till nattvarden. Där fanns också en originell och frispråkig man, som visserligen gick till nattvarden som alla andra, men som ständigt hackade på prästen: "du kan väl inte mena att det där är Kristi kropp på riktigt, det är ju bara en torr bit bröd, inte ens det, mera som läskpapper." När prästen hade hört liknande saker över hundra gånger, beslöt han sig för något ovanligt. Han skar en tunn skiva oxfilé och tog med sig, gömde den bland oblaterna och när turen kom till den uppkäftige mannen la han den råa köttbiten på hans tunga. Mannen blev vansinnigt rädd; enligt novellen blev han galen och fick aldrig förståndet tillbaka.

Prästen försökte förstås genom det han gjorde förklara något, men hamnade grymt fel. Det här med att äta mitt kött kan leda tankarna till kannibalism, människooffer och andra ruskiga saker. Ingenting kan ligga längre ifrån det som Jesus stod för, och det som

han försökte förklara när han gick här på jorden, och inte minst i det har ganska långa kapitlet i Johannes evangelium.

Som jag nämnde förut så börjar det här kapitlet med berättelsen om att Jesus fixar fram mat, bröd och fisk, till deltagarna i ett jättestort friluftsmöte som hölls på stranden av Genesarets sjö. Och sedan försöker han förklara att det inte är *detta* som de borde bry sig mest om, utan vad han – Jesus – säger om hur människorna borde leva och hurdan Gud är. Han försöker få dem att förstå att han kan berätta för dem vad som är riktigt viktigt i livet. Han startar med brödet, och alla vet ju att bröd är viktigt, i synnerhet om man inte har något annat att äta. Men det verkar som om Jesus blir alltmer frustrerad, nästan lite desperat, över att varken folket eller hans egna lärjungar verkar förstå. Han når inte riktigt fram. Och så drämmer han i med det här: *den som äter mitt kött och dricker mitt blod har evigt liv. Nu* ska de väl förstå i alla fall?

Men det verkar inte som om det heller fungerade. Lärjungarna blir förvirrade och arga, sägs det.

Jag undrar hur Jesus skulle förklarat sig om han hade levt här i dag: om han sett våra vanor och lyssnat till hur vi talar med varandra?

En gång i veckan kommer min dotterson Max hem till oss och så går vi tillsammans igenom läxor och uppgifter. Men han har oftast inte ätit något efter skolan så då börjar vi med Oboy och en ostmacka. Jag är inte Jesus precis, och jag säger inte heller med högtidlig röst: "tag och drick denna Oboy och ät denna ostmacka så får du evigt liv" Möjligen säger jag att om du äter ett mellanmål så blir du nog lite klarare i knoppen när vi sen ska gå genom hur man beräknar cirkelns area.

Men kanske skulle Jesus ha börjat där någonstans, i något som alla känner igen sig i, om han ville förklara samma sak för oss. Att ta en Oboy och en ostmacka efter skolan är enkelt, vardagligt och verkar inte ett dugg religiöst. Men sedan skulle han fortsatt med att påminna om att för den som är hungrig på allvar så är mat något väldigt viktigt. Och ibland är människor nära att svälta ihjäl: som Israels folk som gick med Moses i öknen, och många hundratusentals människor i dag, inte minst de som har olyckan att bo där

det är fullt krig, som i Syrien eller Centralafrikanska republiken. För dem som svälter är tillgången på mat något absolut avgörande. För dem skulle Oboy och en ostmacka verkligen vara bröd för livet. Om nu Jesus hade sagt ungefär detta, hade han lyckats förklara att bröd och annan mat både kan vara något väldigt vardagligt och som vi ofta tar för givet, men att det också kan vara helt livsavgörande. Det sista kan vi inte ta lätt på, vi som kan skaffa hur mycket Oboy och hur många ostmackor som helst, som gärna handlar i snofsiga brödbutiker, och som vet att rätt många av våra medborgare väger för mycket. Hur livsviktigt brödet är för de hungriga, det kan vi behöva höra både en, två och tre gånger. Och tänka på, i vår politik och våra vardagsliv. Men inte heller detta skulle vara huvudpunkten för Jesus, den här gången. Att det fysiska brödet kan vara livsviktigt är trots allt bara en station på vägen till det han *verkligen* vill förklara för oss.

Brödet som kommer ner från himlen, det är jag själv, säger Jesus. Det är bara om ni äter det som ni lever på riktigt. Normalt reagerar vi negativt om någon säger så där och sätter sig själv i centrum: det är bara jag som har förstått det här, lita på mig, mina ord är allt ni behöver. Det är ju så som diktatorer, sektledare och rena knäppgökar har talat i alla tider. Kanske det var ett sådant konstigt sätt att formulera sig som gjorde att lärjungarna blev väldigt störda och förvirrade. Jesus uttrycker sig skarpt, men innebörden är precis den motsatta. Han är inte den suveräne ledaren som kräver att vi ska göra som han säger. Han är den som går före och visar vad livet går ut på.

I torsdags hade jag förmånen att se och höra Folkoperans uppförande av Matteuspassionen. I den berättas ju historien om hur Jesus fängslas och avrättas, med odödlig musik av Johann Sebastian Bach. Denna knyts i föreställningen ihop med att ett antal av de medverkande får ge sina egna berättelser om skuld, ensamhet, fruktan, smärta och kärlek. Det blir tydligt, angeläget och gripande. En nyckelmening i texten till Matteuspassionen är "du bar ditt kors, men om jag möter ett kors så bär du det åt mig".

Talet om Livets bröd är inte ett påbud om att du måste ansluta dig till Jesus för att få evigt liv. Det är inte fråga om att han hotar dig med andlig svält om du inte accepterar att, som det heter, äta hans kropp. Det är ett erbjudande. Trots de konstiga orden *den som äter mig ska leva genom mig* är innebörden att livet inte behöver vara tomt och meningslöst. Att finnas som människa, att äta, hoppas och grubbla, det gör du inte

ensam. Genom att "äta Jesus", Livets bröd, får du chansen att sätta in ditt liv i ett större sammanhang, som varken börjar eller slutar med dig själv.

Lennart Hagerfors, missionärsbarn, Kongokännare och författare, har skrivit en bok (1990) som heter *Livet är det som pågår medan vi sysslar med annat*. Den boktiteln träffar rakt in i den här söndagens budskap. Livet är på riktigt, hela tiden. Uttrycket "livets bröd", som möter oss på ett så krångligt och utmanande vis, hjälper oss till slut att se vad livet handlar om. Det är på riktigt. Livet är inte något som man måste uppsöka i särskilda hus, som man måste fånga in med stearinljus eller fromma tonfall, och det är inte heller något som man ska *skräm* folk att tro på, som den präst som jag berättade om. Livet är inte bara den stora dramatiken som födelse eller död. Livet är alltihop. Brödet, livets bröd, knyter ihop det stora med det lilla, det omvälvande med det vardagliga, det överraskande med det som har blivit rutin. Men alltihop är på riktigt. Det är inte lönt att smita undan och tänka att *livet*, det kan jag ta hand om någon annan gång. Inte vet du, eller jag, vad som är viktigare än något annat! Vad Jesus säger är att hans sätt att vara: att älska och värna varje människa, att förlåta och söka upp det goda i var och en, att upprätta och bota; det är få vara med i detta som gör våra liv till riktiga liv.

Livets bröd, alltså. Det stora finns i det lilla, det livsavgörande i det obetydliga. Så när du biter i en ostmacka, en nybakad croissant, en klassisk svensk kanelbulle eller en oblat vid nattvardsbordet, gör det till en påminnelse om att livet är på riktigt. Och att du inte är ensam när du försöker leva det. Han har gått före. Han lever med dig.

Amen.